

Quickscan Wet Natuurbescherming

Ontwikkeling De Lindelaar te Westerbork

COLOFON

BUREAU FAUNAX

Badweg 40 B
8401 BL Gorredijk

0513-435024

info@faunax.nl

www.faunax.nl

Lid van Netwerk Groene Bureaus

Quickscan Wet Natuurbescherming Ontwikkeling De Lindelaar te Westerbork

Gorredijk, februari 2020

In opdracht van:

Rho Adviseurs

Uitvoering:

Bureau FaunaX

Veldwerk en rapportage:

Dhr. R. Fokker

Autorisatie:

Dhr. E.P. de Boer

Foto's voorpagina:

Impressie van het plangebied

© Bureau FaunaX. Gebruik en overname van gegevens alleen toegestaan met volledige bronvermelding:

Bureau FaunaX (2020). Quickscan Wet Natuurbescherming. Rho Adviseurs/ Ontwikkeling De Lindelaar te Westerbork. Rapport 20038. Bureau FaunaX, Gorredijk.

Disclaimer: In deze rapportage worden de resultaten van een onafhankelijk onderzoek behandeld. Bureau FaunaX heeft een adviserende rol en spreekt zich niet uit over de wenselijkheid van het plan waarop dit onderzoek betrekking heeft. Dit onderzoek is zo zorgvuldig en nauwkeurig mogelijk uitgevoerd. Het voorkomen van beschermde soorten is echter onvoorspelbaar. Aan dit rapport kunnen geen rechten worden ontleend. Wanneer deze rapportage, op wat voor manier dan ook, wordt aangepast en/of aangevuld door een partij anders dan Bureau FaunaX, verliest deze rapportage zijn validiteit en geldigheid. Op dit onderzoek zijn onze algemene voorwaarden van toepassing, zoals gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel te Leeuwarden.

INHOUDSOPGAVE

1.	INLEIDING.....	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	Doel	2
1.3	Onderzoeksopzet	2
1.4	Karakteristiek plangebied en planvoornemen.....	3
2	RESULTATEN QUICKSCAN	5
2.1	Flora.....	5
2.2	Vogels	5
2.2.1	Jaarrond beschermde vogelnesten	5
2.2.2	Overige (broed)vogelsoorten.....	8
2.3	Zoogdieren	9
2.3.1	Vleermuizen	9
2.3.2	Overige zoogdieren.....	10
2.4	Reptielen.....	11
2.5	Amfibieën	11
2.6	Vissen	13
2.7	Ongewervelden	13
2.8	Gebiedsbescherming.....	13
2.8.1	Stikstofgevoeligheid	13
2.9	Houtopstanden	14
3	SAMENVATTING EN CONCLUSIES	15
3.1	Overzicht beschermde soorten	15
3.2	Effectbespreking en aanbevelingen.....	15
3.2.1	Algemene broedvogels	15
3.2.2	Ransuil & bosuil.....	15
3.2.3	Huismus.....	16
3.2.4	Vleermuizen	16
3.2.5	Zorgplicht	16
3.2.6	Houtopstanden	16
3.3	Overzicht vervolgstappen.....	16
4	LITERATUUR EN BRONNEN.....	17
	BIJLAGE I WET- EN REGELGEVING	- 1 -
	Wnb Soortbescherming.....	- 1 -
	Vogels en verstoring	- 1 -
	Vrijgestelde soorten provincie Drenthe.....	- 1 -
	Voorwaarden vrijstellingen	- 2 -

Zorgplicht art 1.11 Wnb.....	- 3 -
Wnb Gebiedsbescherming	- 3 -
Natura 2000-gebieden	- 3 -
Wnb Houtopstanden.....	- 3 -
NatuurNetwerk Nederland / Ecologische HoofdStructuur	- 4 -

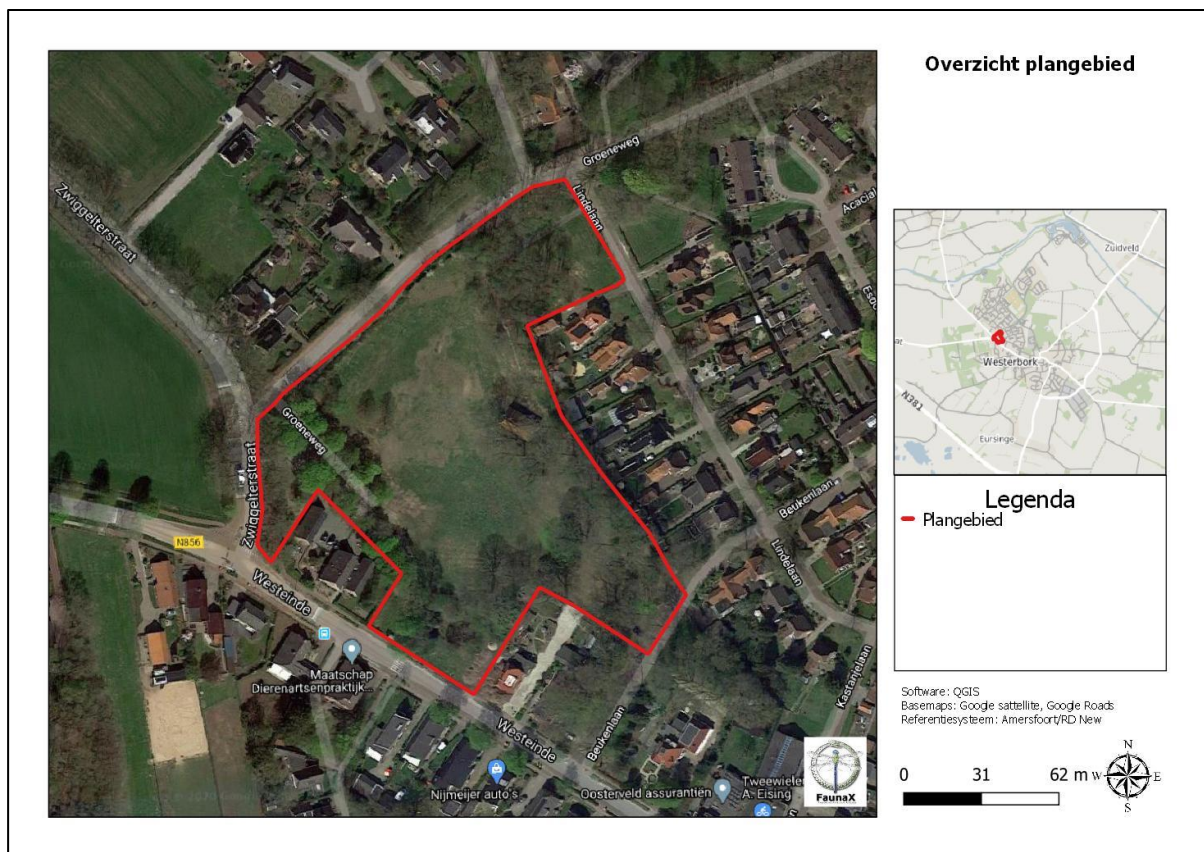
1. INLEIDING

1.1 Aanleiding

Men is voornemens een woongebied te realiseren in een gebied met groene invulling binnen de bebouwde kom van Westerbork, waarbij enkele bomen zullen worden gekapt en een bestaande poel wordt gedempt.

Ruimtelijke plannen dienen te worden beoordeeld op uitvoerbaarheid, onder meer in relatie tot de natuurwetgeving. Voor meer informatie over de Wet natuurbescherming en de handelwijze wordt verwezen naar Bijlage I.

Zo dient te worden onderzocht of als gevolg van de uitvoering van het plan sprake is van effecten op wettelijk beschermde soorten flora en fauna en/of natuurgebieden (Natura 2000), alsook in het kader van houtopstanden. Om hierin inzicht te krijgen wordt in eerste instantie een ecologische quickscan uitgevoerd. Bij dit onderzoek wordt een inschatting gemaakt van de (mogelijk) binnen de invloedssfeer van het project aanwezige beschermde natuurwaarden en de effecten van de voorgenenomen plannen op deze waarden.

Figuur 1.1. Het plangebied te Westerbork (Bron: Rho Adviseurs).

1.2 Doel

Deze ecologische beoordeling geeft, voor zover mogelijk, antwoord op de volgende vragen:

1. Komen binnen het plangebied (biotopen van) onder de Wet natuurbescherming beschermde soorten voor?
2. Komen binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden beschermde natuurgebieden voor?
3. Wat zijn de mogelijke effecten van de werkzaamheden op deze beschermde natuurwaarden en -gebieden, zowel tijdens de realisatie als na afloop hiervan?
4. Voor welke soorten en hun leefgebied wordt de wet mogelijk overtreden en in hoeverre kunnen overtredingen vermeden, dan wel verzacht worden?
5. Wat zijn de te ondernemen vervolgstappen met betrekking tot het voorkomen van schade aan beschermde soorten binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden?

Voor het beantwoorden van deze vragen zijn, naast de verzamelde gegevens tijdens het veldonderzoek, ook andere bronnen geraadpleegd. Zie hiervoor de bronnenlijst in hoofdstuk 4.

1.3 Onderzoeksopzet

Soorten

In opdracht van Rho Adviseurs heeft Bureau FaunaX het planvoornemen door middel van een ecologische quickscan getoetst aan de natuurwetgeving. Deze quickscan heeft bestaan uit een bureaustudie en een veldbezoek gebaseerd op ecologisch inzicht (*expert judgement*). Een ecologische quickscan of beoordeling is meestal de eerste stap van ecologisch onderzoek en is bedoeld om een inschatting te maken van de mogelijke effecten op eventueel aanwezige beschermde flora en fauna en/of natuurgebieden binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden. Het veldonderzoek voor deze quickscan is uitgevoerd op vrijdag 21 februari 2020 en vond plaats onder stormachtige weersomstandigheden (7C, windkracht 5, half bewolkt). Dit onderzoek bestond uit een visuele inspectie van het plangebied, waarbij is gelet op de aanwezigheid van (of sporen van) beschermde soorten en op de eventuele aanwezigheid van geschikt leefgebied van deze soorten.

Gebieden - Natura 2000

Behalve dat onderzocht wordt welke soorten binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden kunnen voorkomen, wordt ook gecontroleerd of er sprake kan zijn van negatieve effecten op instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden. Dit gebeurt middels een grove analyse op basis van de geplande werkzaamheden en de relevante afstand tot de meest nabij gelegen Natura 2000-gebieden.

Houtopstanden

Onder de Wet natuurbescherming worden ook houtopstanden beschermd. Er wordt gecontroleerd in welke mate er sprake is van kap en of hier een meld- en/of herplantingsplicht aan de orde kan zijn.

Overige gebiedsbescherming

Naast de Wet natuurbescherming zijn er nog meer regelgevingen die ingaan op het beschermen van de natuur in Nederland. Dit zijn veelal provinciale stukken, al dan niet als uitvoeringsorgaan vanuit rijksbeleid. Het gaat hierbij om regelgeving omtrent de Ecologische Hoofdstructuur, ganzengedooftgebieden en weidevogelgebieden. Deze toetsing stipt kort aan of er sprake kan zijn van een conflict tussen de provinciale regelgevingen en het geplande initiatief.

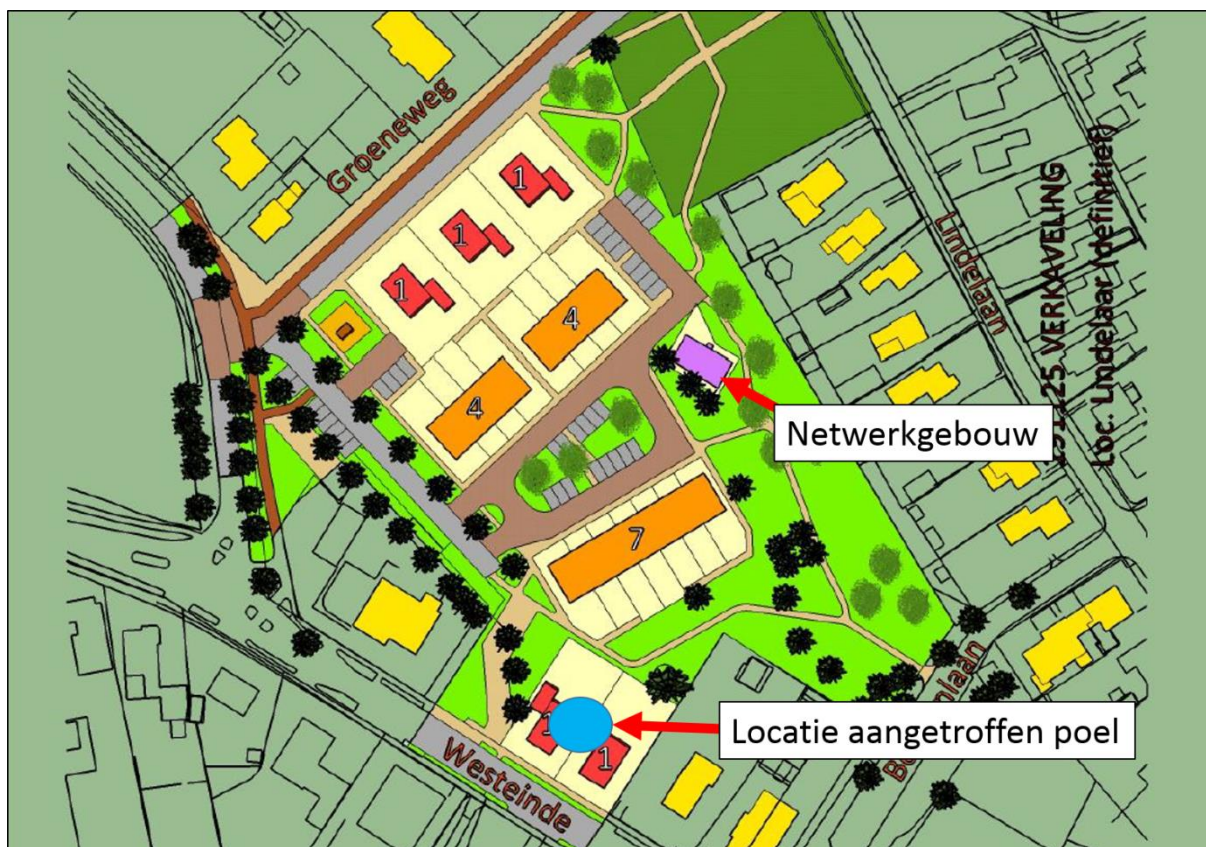
1.4 Karakteristiek plangebied en planvoornemen

Het plangebied ligt westelijk binnen de bebouwde kom van Westerbork en bestaat uit het gebied 'De Lindelaar'. Dit gebied beschikt ten tijde van het veldbezoek over een groene invulling bestaande uit een centraal gelegen grasveld met verspreidt hierover diverse soorten bomen, waaronder eiken en berken. Zuidelijk binnen het plangebied bevindt zich een kleine poel. Oostelijk binnen het plangebied bevindt zich een netwerkgebouw. De omgeving van het plangebied wordt gekenmerkt door de bebouwde kom van Westerbork, agrarisch gebied doorkruist door sloten en enkele bosrijke gebieden.

Het planvoornemen bestaat uit realiseren van een woongebied in De Lindelaar, waarbij een gedeelte van de aanwezige bomen worden gekapt en de bestaande poel zal worden gedempt. Het bestaande netwerkgebouw oostelijk binnen het plangebied wordt binnen het planvoornemen behouden. De voorgenomen werkzaamheden, de locatie van het netwerkgebouw en de locatie van de te dempen poel worden weergegeven in figuur 1.3.

Figuur 1.2. Impressie van het plangebied.

Figuur 1.3. Overzicht van het planvoornemen, de locatie van het netwerkgebouw en de locatie van de te dempen poel.

2 RESULTATEN QUICKSCAN

2.1 Flora

In het plangebied zijn soorten aangetroffen als Engels raaigras, hondsdrif, paardenbloem, straatgras, kleine veldkers, ooievaarsbek (spec.), fluitenkruid, brede weegbree, madeliefje en paarse dovenetel. Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde plantensoorten aangetroffen, noch is het geschikte biotoop hiervoor aanwezig. De onder de Wnb beschermde plantensoorten stellen veelal kritische eisen aan hun standplaatsen. Aan deze eisen wordt binnen het plangebied niet voldaan.

- De aanwezigheid van beschermde plantensoorten kan uitgesloten worden op basis van habitateigenschappen

Figuur 2.1. Impressie van de flora in het plangebied met v.l.b.n.r.o.: paardenbloem, kleine veldkers, fluitenkruid en madeliefje.

2.2 Vogels

2.2.1 Jaarrond beschermde vogelnesten

Nesten van vogelsoorten die jaarrond beschermd zijn bevinden zich over het algemeen in volgroeide bomen en/of bossen, zoals ooievaarsnesten of horsten van roofvogels. Vaak worden oude kraaien- of ekternesten gebruikt door roofvogels en uilen. De bomen binnen het plangebied zijn gecontroleerd op de aanwezigheid van nesten. Westelijk binnen het plangebied zijn twee nesten aangetroffen (figuren 2.2).

Deze nesten betroffen een ekternest waar ten tijde van het veldbezoek aan gewerkt leek te worden door een tweetal eksters, en een oud houtduifnest (figuur 2.3). Hoewel nesten van eksters in de regel jaarronde bescherming genieten onder de Wet Natuurbescherming, betreft dit een zogenaamde ‘categorie 5 soort’. Dit houdt in dat de nesten van eksters slechts beschermd zijn wanneer de omgeving geen (voldoende) alternatieve nestgelegenheid biedt. De omgeving van het plangebied biedt dusdanig veel alternatieve nestgelegenheid, dat dit nest niet jaarrond beschermd is indien het door de ekster wordt gebruikt. Het is echter niet uit te sluiten dat het nest in gebruik genomen zal worden door ransuilen. Nesten van deze soort vallen onder categorie 4 en genieten derhalve altijd jaarronde bescherming. De aanwezigheid van jaarrond beschermde boomnesten binnen het plangebied kan derhalve niet op voorhand worden uitgesloten.

Figuur 2.2. Aangetroffen boomnesten, mogelijk geschikte boomholten en een uilenkast binnen het plangebied.

Figuur 2.3. Een eksternest (links) en een oud houtduifnest (rechts) binnen het plangebied.

Het plangebied is tevens gecontroleerd op jaarrond beschermde nesten van vogels die over het algemeen in bebouwing tot broeden komen; de kerkuil, huismus en gierzwaluw. Het enige kunstmatige bouwwerk binnen het plangebied wordt gevormd door de netwerkruimte. Dit betreft een klein, laag gebouw met een pannendak met gegolfde dakpannen. Door de afwezigheid van geschikte in- en uitvliegopeningen kunnen verblijfplaatsen van kerkuilen in dit gebouw op voorhand worden uitgesloten. Dit is tevens het geval voor gierzwaluwen. Deze soort staat bekend als hoogte minnende soort welke broedgelegenheid vindt op locaties vanaf een bepaalde hoogte. De netwerkruimte voldoet niet aan deze hoogte eis.

Onder de onderste rij dakpannen van de netwerkruimte is vogel-werend materiaal aangetroffen. Echter, op enkele locaties ontbreekt dit materiaal, waardoor huismussen alsnog de onderste rij dakpannen kunnen betreden. Hiernaast zijn er tussen dakpannen enkele gaten en kieren aangetroffen welke tevens als doorgangen tot verblijfplaatsen van huismussen kunnen functioneren (figuur 2.4). De aanwezigheid van verblijfplaatsen van huismussen binnen het plangebied kan derhalve niet op voorhand worden uitgesloten. Echter, binnen de voorgenomen werkzaamheden blijft het netwerkgebouw onaangetast (figuur 1.3). Negatieve effecten op eventuele verblijfplaatsen van huismussen kunnen derhalve op voorhand worden uitgesloten, mits buiten het broedseizoen wordt gewerkt of om het gebouwtje heen geen werkzaamheden plaats vinden zodat verstoring kan worden uitgesloten.

Figuur 2.4. Geschikte doorgangen tot verblijfplaatsen van huismussen.

Binnen het plangebied is tevens een uilenkast aangetroffen (figuur 2.5). Door de afwezigheid van sporen in de vorm van krijtstrepen en braakballen kan het gebruik van deze kast door de kerkuil op voorhand worden uitgesloten. Gebruik door de bosuil kan echter niet op voorhand worden uitgesloten, omdat deze soort vaak weinig of geen sporen bij de nestkast achterlaat.

Figuur 2.5. Uilenkast aangetroffen binnen het plangebied.

- Het voorkomen van een jaarrond beschermd boomnest in het plangebied kan niet op voorhand worden uitgesloten.
- Het voorkomen van verblijfplaatsen van huismussen binnen het plangebied kan niet op voorhand worden uitgesloten.
- De aanwezigheid van een jaarrond beschermde nestplaats van de bosuil in het plangebied kan niet op voorhand worden uitgesloten.

2.2.2 Overige (broed)vogelsoorten

Naast de aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten is het plangebied ook beoordeeld op waarden voor broedvogels waarvan de nesten niet jaarrond beschermd zijn. De nesten van deze soorten zijn uitsluitend beschermd tijdens het broedproces. Het plangebied biedt diverse mogelijkheden voor broedvogels. Zo zijn er binnen het plangebied diverse nestkasten aangetroffen waar vogels als koolmezen in tot broeden kunnen komen (figuur 2.6). Hiernaast kunnen houtduiven tot broeden komen in de bomen binnen het plangebied.

Figuur 2.6. Vogelkasten binnen het plangebied.

- Binnen en vlak buiten de plangebieden kunnen vogels tot broeden komen waarvan de nesten geen jaarronde bescherming genieten, maar wel beschermd zijn tijdens het broedseizoen.

2.3 Zoogdieren

2.3.1 Vleermuizen

Vleermuizen verblijven in Nederland over het algemeen in bomen, in gebouwen of in andere kunstmatige bouwwerken. Verspreid over het plangebied zijn meerdere boomholten aangetroffen. Hoewel een groot gedeelte hiervan op basis van nadere inspectie ongeschikt zijn bevonden als verblijfplaats van vleermuizen, zijn er drie boomholten aangetroffen welke hier wel geschikt voor zijn (figuur 2.2). Negatieve effecten op deze potentiële verblijfplaatsen kunnen worden uitgesloten, mits de bomen niet worden gekapt.

Figuur 2.7. De meest noordelijk geschikte boomholte binnen het plangebied.

Naast verblijfplaatsen van vleermuizen, kunnen ook vliegroutes en/of foerageergebieden van vleermuizen een beschermde status hebben als deze van essentieel belang zijn voor het in stand houden van een verblijfplaats. Als vliegroute worden, afhankelijk van de soort, waterlichamen, bosranden, bomenlanen of gebouwen gebruikt. Doordat er als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden geen lijnvormige structuren zullen worden verwijderd of doorbroken, kunnen negatieve effecten op essentiële vliegroutes op voorhand worden uitgesloten. Het centrale grasveld vormt mogelijk een foerageergebied voor vleermuizen. Echter, de directe omgeving van het plangebied biedt dusdanig veel alternatieven in de vorm van vergelijkbare grasvelden met bomen, dat de aanwezigheid van een essentieel foerageergebied op voorhand kan worden uitgesloten.

- De aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen in boomholten kan niet op voorhand worden uitgesloten.
- Negatieve effecten op essentiële vliegroutes en/of foerageergebieden van vleermuizen als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden kunnen wel op voorhand worden uitgesloten.

2.3.2 Overige zoogdieren

Het voorkomen van verblijfplaatsen van overige beschermde soorten zoogdieren, zoals de otter, waterspitsmuis en boommarter kan op voorhand worden uitgesloten op basis van verspreidingsgegevens (bron: NDFF) en habitateigenschappen. Door de locatie van het plangebied binnen de bebouwde kom, en doordat de poel waarschijnlijk jaarlijks gedeeltelijk droog komt te vallen, kan worden uitgesloten dat er soorten als waterspitsmuis in de poel binnen het plangebied voorkomen. Binnen het plangebied kunnen wel andere, lichter beschermde zoogdieren voorkomen, zoals de veldmuis. Hoewel deze soort is vrijgesteld voor ruimtelijke ingrepen, dient men zich wel te houden aan de zorgplicht (zie bijlage I).

- In het plangebied komen naar alle waarschijnlijkheid licht beschermde soorten voor, zoals de veldmuis. Voor deze soorten geldt een provinciale vrijstelling in het geval van ruimtelijke ontwikkelingen, maar geldt wel de zorgplicht (zie Bijlage I).

2.4 Reptielen

Het plangebied is gecontroleerd op waarden voor beschermde soorten reptielen. Op basis van habitateigenschappen, evenals verspreidingsgegevens (bron: NDFF) kan op voorhand worden uitgesloten dat er binnen het plangebied beschermde reptielen voorkomen.

- De aanwezigheid van beschermde reptielen binnen het plangebied kan op voorhand worden uitgesloten.

2.5 Amfibieën

Het plangebied is tevens gecontroleerd op waarden voor beschermde amfibieën. Hierbij is specifiek gekeken naar de poel in de zuidzijde van het plangebied, welke binnen de voorgenomen werkzaamheden niet behouden zal worden. Hoewel de poel deels beschaduwd is door diverse bomen, en er derhalve sprake is van enige bladval, is dit bij het overige deel niet het geval. Uit overleg met de opdrachtgever (mail, d.d. 21-4-2020) is echter gebleken dat de poel kunstmatig is, en de vijverfolie onder de poel tevens lek is. In de afgelopen twee jaar heeft de poel dan ook minimaal zes maanden droog gestaan. Hoewel er in de omgeving van het plangebied diverse waarnemingen zijn van heikikker, poelkikker en alpenwatersalamander (figuur 2.9), vormt de poel geen geschikt leefgebied voor deze soorten door het regelmatig droogvallen hiervan. De aanwezigheid van leefgebied van poelkikker, heikikker en alpenwatersalamander, evenals andere beschermde amfibieën in het plangebied kan derhalve op voorhand worden uitgesloten.

Figuur 2.8. De poel binnen het plangebied.

In het plangebied kunnen tevens andere, lichter beschermde amfibieënsoorten voorkomen, zoals de bruine kikker, welke in de provincie Drenthe echter zijn vrijgesteld voor ruimtelijke ingrepen. Voor deze soorten dient men zich te houden aan de zorgplicht (zie Bijlage I).

- De aanwezigheid van leefgebied van beschermde amfibieën binnen het plangebied kan op voorhand worden uitgesloten.
- In het plangebied komen naar alle waarschijnlijkheid licht beschermde soorten voor, zoals de bruine kikker. Voor deze soorten geldt een provinciale vrijstelling in het geval van ruimtelijke ontwikkelingen, maar geldt wel de zorgplicht (zie Bijlage I).

2.6 Vissen

Het plangebied is gecontroleerd op waarden voor de in Nederland voorkomende groep beschermde zoetwatervissen. De poel binnen het plangebied vormt echter geen geschikt voortplantingswater voor de soorten binnen deze groep, doordat deze tijdens drogere periodes in het jaar gedeeltelijk droog lijkt te vallen en doordat er geen verbinding is met andere waterlichamen. Negatieve effecten op de in Nederland voorkomende groep beschermde zoetwatervissen kunnen derhalve op voorhand worden uitgesloten.

- Negatieve effecten op beschermde zoetwatervissen kunnen op voorhand worden uitgesloten.

2.7 Ongewervelden

Het voorkomen van vaste rust- en verblijfplaatsen van beschermde ongewervelden kan op voorhand worden uitgesloten op basis van verspreidingsgegevens (NDFF) en habitateigenschappen. Doordat de poel binnen het plangebied jaarlijks gedeeltelijk droog lijkt te vallen, is er geen sprake van geschikt voortplantingswater binnen het plangebied en kunnen negatieve effecten op beschermde libellen(larven) op voorhand worden uitgesloten. Het voorkomen van andere beschermde ongewervelden kan worden uitgesloten, bijvoorbeeld op basis van de afwezigheid van waardplanten van beschermde vlindersoorten.

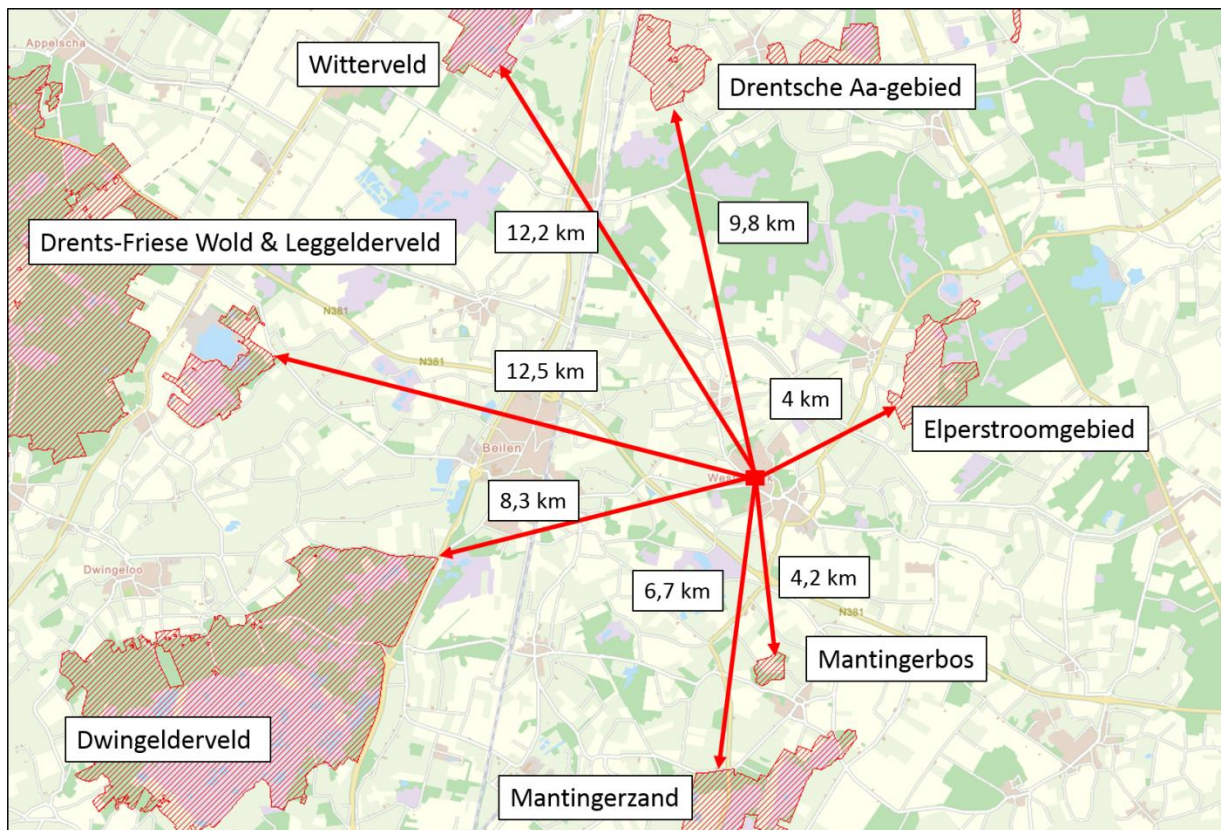
- De aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen van beschermde ongewervelden kan op voorhand worden uitgesloten.

2.8 Gebiedsbescherming

Tijdens de bureaustudie zijn geen vormen van gebiedsbescherming naar voren gekomen die betrekking hebben op het plangebied. Het plangebied valt niet onder de EHS/NNN of Natura2000 en is geen onderdeel van een ganzenfoerageergebied of een weidevogelgebied (bron: Geoportaal Drenthe). De provincie Drenthe is echter bevoegd gezag in dezen.

2.8.1 Stikstofgevoeligheid

Het plangebied ligt hemelsbreed op circa 4 km, 4,2 km, 6,7 km, 8,3 km, 9,8 km, 12,2 km en 12,5 km afstand van de Natura2000 gebieden Elperstroomgebied, Mantingerbos, Mantingerzand, Dwingelderveld, Drentsche Aa-gebied, Witterveld en Drents-Friese Wold & Leggelderveld (respectievelijk, figuur 2.10). Als gevolg van de uitvoering van de voorgenomen werkzaamheden (realisatie diverse woningen) verwachten wij dat er geen significante stikstofneerslag zal plaatsvinden binnen de voorgenoemde Natura2000 gebieden als gevolg van het inzetten van mobiele werktuigen en het gebruik van de woningen. Naar ons inzien is het uitvoeren van een Aerius berekening niet benodigd. Dit is echter slechts een verwachting. De provincie Drenthe is bevoegd gezag in dezen.

Figuur 2.10. Natura2000 gebieden in de omgeving van het plangebied (bron: Planologische Ecologische Hoofdstructuur kaart provincie Fryslân).

- Als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden wordt geen significante stikstof neerslag in natura2000 gebieden verwacht. De provincie Drenthe is bevoegd gezag in dezen.

2.9 Houtopstanden

Als er een houtareaal wordt gekapt van meer dan 10 are (1000 m²) of een bomenrij van minimaal 20 bomen buiten de bebouwde kom kan er sprake zijn van een meld- en/of herplantingsplicht. Het is ten tijde van dit schrijven niet duidelijk hoeveel bomen er binnen het planvoornemen worden gekapt. Wanneer deze hoeveelheid gelijk of groter is dan de voorgenoemde hoeveelheden, is er mogelijk sprake van een meld- en/of herplantingsplicht. Informeer bij de gemeente Midden-Drenthe voor meer informatie hierover.

- Er is mogelijk sprake van een meld- en/of herplantingsplicht.

3 SAMENVATTING EN CONCLUSIES

3.1 Overzicht beschermde soorten

In onderstaand overzicht worden de aangetroffen en potentieel aanwezige beschermde soorten en hun beschermingsstatus binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden samengevat. In de Wet natuurbescherming zijn vooral vaste verblijfplaatsen (voortplantingslocaties zoals nesten, hollen, kraamkolonies etc.) van belang, maar ook de functionele leefomgeving die vaste verblijfplaatsen in stand houdt. In dit overzicht zijn alleen die soorten opgenomen, waarvoor het plangebied onderdeel vormt van hun leefgebied en/of levenscyclus, en waarop eventueel in de toekomst geplande werkzaamheden van negatieve invloed kunnen zijn.

Tabel 3.1 Overzicht van aangetroffen en potentieel voorkomende beschermde flora en fauna, en overige belanghebbenden in en rond het plangebied.

Soortgroep	Soort	Aanwezigheid	Art. 3.1	Art. 3.5	Art. 3.10	Vrijgesteld	Advies
Vogels	Algemene broedvogels	Mogelijk	X				Werken buiten broedseizoen. Anders→Broedvogelcheck
Vogels	Huismus	Mogelijk	X				Voorkom werkzaamheden bij het gebouwtje of werk buiten het broedseizoen, anders→ nader onderzoek
Vogels	Ransuil & bosuil	Mogelijk	X				Voorkom kap bomen met nest(kast), anders→ Nader onderzoek
Zoogdieren	Vleermuizen	Mogelijk		X			Nader onderzoek indien kap bomen met holtes.
Divers	Divers	Ja				X	Zorgplicht

3.2 Effectbespreking en aanbevelingen

Het project kan naar ons inzien doorgang vinden binnen de kader van de Wet natuurbescherming, mits men zich houdt aan de hieronder volgende aanbevelingen.

3.2.1 Algemene broedvogels

Binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden kunnen vogels tot broeden komen waarvan de nesten alleen tijdens de broedtijd beschermd zijn. We adviseren daarom om de werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren. Voor het broedseizoen wordt over het algemeen de periode van 15 maart-15 juli aangehouden. Afhankelijk van de soort en klimatologische omstandigheden kunnen soorten echter eerder of later in het jaar tot broeden komen. Wat voor deze soorten van belang is, is of er sprake is van een broedgeval. Zo ja, dan is deze altijd beschermd. Eventueel kan voorafgaand aan de werkzaamheden een broedvogelcheck worden uitgevoerd, zodat in delen van het plangebied waar geen verstoring op kan treden reeds tijdens het broedseizoen kan worden gewerkt.

3.2.2 Ransuil & bosuil

In het plangebied is een eksternest en een uilenkast waarvan niet kan worden uitgesloten dat deze dienen als nest voor de ransuil en de bosuil. We adviseren om de bomen waar het nest en de kast zich in bevinden ongemoeid te laten. Indien dit niet mogelijk is bevelen we nader onderzoek aan om vast te stellen of, en zo ja, welke soorten van de kast en het nest gebruik maken. Zodoende kan worden bepaald of er in deze een ontheffing dient te worden aangevraagd.

3.2.3 *Huismus*

Het netwerkgebouw in het plangebied biedt waarden voor huismussen. Al hoewel dit gebouw gehandhaaft zal worden, kan verstoring van eventuele huismussen niet op voorhand worden uitgesloten. We adviseren om werkzaamheden in de directe omgeving van het gebouw te voorkomen of buiten het broedseizoen uit te voeren. Als dit niet mogelijk is adviseren we om nader onderzoek uit te laten voeren naar verblijfplaatsen van huismussen in het netwerkgebouw, zodat kan worden bepaald of er voor deze soort een ontheffing dient te worden aangevraagd.

3.2.4 *Vleermuizen*

Het kan niet worden uitgesloten dat zich verblijfplaatsen van vleermuizen bevinden in een drietal bomen met boomholten. Indien één of meerdere van deze bomen worden gekapt, adviseren we nader onderzoek uit te voeren om de aanwezigheid van een verblijfplaats van vleermuizen in de betreffende boomholte(s) vast te stellen, dan wel uit te sluiten. Dit dient uitgevoerd te worden aan de hand van vier veldbezoeken, verspreidt over de kraamperiode (15 mei-15 juli) en de paarperiode (15 aug-1 okt). De onderzoeksmethodiek is vastgelegd in het Vleermuisprotocol, opgesteld door het ministerie van EZ, Netwerk Groene Bureaus en de Zoogdiervereniging. Indien er verblijfplaatsen van vleermuizen worden vastgesteld binnen het plangebied, dient er voor de desbetreffende soort(en) een ontheffing te worden aangevraagd, welke in de regel wordt afgegeven onder de voorwaarde dat er compenserende en mitigerende maatregelen worden uitgevoerd.

3.2.5 *Zorgplicht*

Er kunnen soorten voorkomen in het plangebied waarvoor een vrijstelling geldt in geval van schade aan deze soorten (bv. veldmuis). Op deze soorten is wel de zorgplicht van toepassing. Deze kan tot uiting worden gebracht door zo te werken dat dieren de kans krijgen om te vluchten naar habitat buiten de invloedsfeer van de werkzaamheden of dieren (zoals vrijgestelde amfibieën) naar een dergelijke habitat te verplaatsen. Voor de voorwaarden waaraan vrijstellingen moeten voldoen wordt verwezen naar Bijlage I.

3.2.6 *Houtopstanden*

Als er een houtareaal wordt gekapt van meer dan 10 are (1000 m²) of een bomenrij van minimaal 20 bomen buiten de bebouwde kom kan er sprake zijn van een meld- en/of herplantingsplicht. Het is ten tijde van dit schrijven niet duidelijk hoeveel bomen er binnen het planvoornemen worden gekapt. Wanneer deze hoeveelheid gelijk of groter is dan de voorgenoemde hoeveelheden, is er mogelijk sprake van een meld- en/of herplantingsplicht. Informeer bij de gemeente Midden-Drenthe voor meer informatie hierover.

3.3 Overzicht vervolgstappen

Het planvoornemen kan zonder bezwaren doorgang vinden binnen de kaders van de vigerende natuurwetgeving, mits aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:

- **Broedvogels:** Werken buiten het broedseizoen (grootweg 15 maart-15 juli). Is dit niet mogelijk? → dan voor aanvang werkzaamheden broedvogelcheck uit laten voeren.
- **Huismus:** Indien negatieve effecten niet uit te sluiten zijn → Nader onderzoek
- **Ransuil:** Voorkom kap boom met eksternest, anders → Nader onderzoek
- **Bosuil:** Voorkom kap boom met uilenkast, anders → Nader onderzoek
- **Vleermuizen:** Nader onderzoek indien kap één of meerdere bomen met geschikte boomholtes.
- **Licht beschermde en vrijgestelde soorten:** Naleven van de zorgplicht.
- **Houtopstanden:** Indien van toepassing informeren bij de gemeente.

4 LITERATUUR EN BRONNEN

Literatuur

Broekhuizen, S., K. Spoelstra, J.B.M. Thissen, K.J. Canters & J.C. Buys (redactie), 2016. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. Natuur van Nederland 12. Naturalis Biodiversity Center & EIS Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden, Leiden.

Creemers, R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (red), 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. Natuur van Nederland 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden.

Bronnen internet

Synbiosis

<https://www.synbiosys.alterra.nl/naturaz000/gebiedendatabase.aspx?subj=n2k&groep=1&id=n2k19&topic=gevoeligheid>

Naturaz000 gebieden Nederland

<https://www.synbiosys.alterra.nl/naturaz000/GoogleMapsZoek2.aspx>

Kaarten provinciale natuurbeheerplannen Bij12

<https://flamingo.bij12.nl/pnl-viewer/app/PNLNatuurbeheerplan>

NationaleDatabank Flora en Fauna (NDFF)

<https://ndff-ecogrid.nl/uitvoerportaal>

Geoportaal Drenthe

https://geo.drenthe.nl/geoportaal/src/?lang=nl&topic=ehs&bgLayer=openbasiskaart.nl&catalogNodes=1,28,29,26&layers=GBI.FO_MASK_DR_NL,GBI2015.NAT_EHS_2015_V-defensie,GBI_AOV18_WEIDEVOGELS_V,GBI_POV18_GANZENRUSTGEB_V&X=549625.00&Y=262350.00&zoom=3

Planologische Ecologische Hoofdstructuur kaart provincie Fryslân

<http://fryslan.maps.arcgis.com/home/webmap/viewer.html?webmap=eb4e12aa6eea4591af7cof48ef6def54&extent=120990,533762,221778,617075,28992>

Ravon

<http://www.ravon.nl/Soorten/Soortinformatie>

Sovon

<https://www.sovon.nl/nl>

Verspreidingsatlas planten FLORON

<http://www.verspreidingsatlas.nl/planten>

Zoogdiervereniging

www.zoogdiervereniging.nl

BIJLAGE I WET- EN REGELGEVING

De wettelijke bescherming van natuurwaarden valt in grote lijnen uiteen in drie delen: soortbescherming, gebiedsbescherming en houtopstanden.

Wnb Soortbescherming

De Wet natuurbescherming draagt onder andere zorg voor de bescherming van in het wild voorkomende dier- en plantensoorten. De wet bevat een aantal verbodsbepalingen die ervoor moeten zorgen dat de gunstige staat van instandhouding van alle in het wild levende dier- en plantensoorten zal blijven gewaarborgd.

De Wet natuurbescherming verdeelt beschermde soorten in twee groepen, de Europees beschermde soorten en de nationaal beschermde soorten. De eerste groep bestaat uit strikt beschermde soorten uit de Vogel- en Habitatrichtlijn (art. 3.1 en 3.5). De Vogel- en Habitatrichtlijn zijn richtlijnen van de Europese Unie waarin wordt aangegeven welke diersoorten en welke typen natuurgebieden door de lidstaten dienen te worden beschermd. In de tweede categorie staan de overige (nationaal) beschermde soorten (art. 3.10). Binnen de Wet natuurbescherming vullen Europese en nationale wetgeving elkaar aan. De Habitatrichtlijnsoorten (art. 3.5) genieten een iets zwaardere bescherming dan de nationaal beschermde soorten (art. 3.10). Zo geldt voor de nationale soorten geen verbod op het verstoren, iets wat wel het geval is bij de Habitatrichtlijnsoorten. Ook zijn de belangen waaronder ontheffing aangevraagd mag worden, voor de nationaal beschermde soorten uitgebreider dan voor de habitatrichtlijnsoorten.

Vogels en verstoring

Voor alle inheemse vogelsoorten geldt dat het verboden is om in het wild levende vogels te doden of te vangen, opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen, te beschadigen, te rapen of nesten van vogels weg te nemen. Ook is het verboden om vogels opzettelijk te storen. Dit is echter niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort. Dit kan dus ook tijdens het broedseizoen het geval zijn, als kan worden aangetoond of beargumenteerd dat de verstoring geen negatieve effecten heeft op (de kansen van) het broedsucces. Of dit van toepassing is hangt af van meerdere factoren, zoals de biologie van een soort, de fase van de broedtijd waarin het broedpaar zich op dat moment bevindt (zoals balts, nestbouw, eieren of jongen) en de mate van verstoring. Een ter zake kundige ecooloog kan in voorkomende gevallen bepalen wat wel of niet geldt als wezenlijke verstoring. In aanvulling op bovenstaande wordt er door de provincies een lijst met vogelsoorten gehanteerd, waarvan de nesten jaarrond bescherming genieten. Binnen deze categorie wordt onderscheid gemaakt in soorten met jaarrond beschermde nesten (categorie 1 tot en met 4) en vogels met *mogelijk* jaarrond beschermde nesten (categorie 5).

Vrijgestelde soorten provincie Drenthe

Hoewel de Wet natuurbescherming een nationale wet is, kunnen de provincies (als de bevoegde gezagen) soorten aanwijzen die vrijgesteld kunnen worden van de beschermde status, als het gaat om ruimtelijke ontwikkelingen. Tabel 2.1 geeft een overzicht van de via de Verordening Wet natuurbescherming door de provincie Drenthe vrijgestelde soorten (zoogdieren en amfibieën). De verordening van de Provinciale Staten van Drenthe is te vinden op <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/prb-2016-6940.html>.

Tabel 1. Vrijgestelde soorten Verordening Wet natuurbescherming provincie Drenthe.

<i>Zoogdieren</i>	<i>Amfibieën</i>
Aardmuis	Bastaardkikker
Bosmuis	Bruine kikker
Bunzing	Gewone pad
Dwergmuis	Kleine watersalamander
Dwergspitsmuis	Meerkikker
Egel	
Gewone bosspitsmuis	
Haas	
Hermelijn	
Huisspitsmuis	
Konijn	
Ree	
Molmuis	
Ondergrondse woelmuis	
Rosse woelmuis	
Tweekleurige bosspitsmuis	
Veldmuis	
Vos	
Wezel	
Woelrat	

Voorwaarden vrijstellingen

Zoals gezegd zijn de vrijstellingen onder het bevoegd gezag van de provincie Drenthe, en zijn hiermee geen onderdeel van de Wet natuurbescherming zelf. De provincies hebben de soorten zoals die genoemd zijn in bovenstaande tabel niet zonder meer vrijgesteld, hier zijn voorwaarden aan verbonden. Ten eerste is het van belang dat er geen andere bevredigende oplossing voorhanden is. Ten tweede gelden de vrijstellingen niet in alle situaties. Deze zijn alleen van toepassing als de geplande werkzaamheden onder één van de volgende noemers vallen:

- in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
- in het kader van bestendig beheer en onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied.

Ten derde is een aantal specifieke voorwaarden opgesteld (Bijlage I van de Verordening). Hierbij geldt dat indien sprake is van vangen of doden, alleen gebruik mag worden gemaakt van de in de verordening genoemde middelen en methoden. Dit is vooral van toepassing bij de vrijgestelde zoogdieren. Indien deze in winterslaap zijn en ze worden gevangen, dan moet alles er aan gedaan worden om ervoor te zorgen dat de overlevingskansen niet worden verminderd als gevolg van het vangen en verplaatsen. Voor amfibieën is het belangrijk te vernemen dat indien deze in winterslaap zijn, het niet is toegestaan ze te vangen (en verplaatsen).

Indien bovengenoemde soorten voorkomen binnen een plangebied, is een ontheffing voor deze soort dus niet nodig.

Zorgplicht art 1.11 Wnb

Echter, dit is niet nodig omdat nog steeds een inspanning wordt geleverd om deze soorten zo min mogelijk schade te doen, zoals is omschreven in artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming, meer algemeen bekend als de zorgplicht. Hoewel overtredingen niet strafbaar zijn gesteld, kan het uitvoeren van de zorgplicht wel worden gehandhaafd door toepassing van een bestuursdwang. Dat betekent dat de uitvoerende gedwongen kan worden herstelacties uit te voeren.

Wnb Gebiedsbescherming

Gebiedsbescherming houdt in dat gebieden met belangrijke natuurwaarden wettelijk zijn beschermd. Het gaat hierbij om het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen de Ecologische Hoofdstructuur of EHS) en Natura 2000-gebieden.

Natura 2000-gebieden

Projecten of activiteiten die niet noodzakelijk zijn voor, of verband houden met, het beheer van de natuurwaarden van Natura 2000-gebieden (Vogel- en/of Habitatrichtlijngebieden) en mogelijk negatieve effecten hebben op deze waarden, dienen vanuit de Wet natuurbescherming getoetst te worden. Deze toetsing vindt enkel plaats in het geval de uitvoering van een project plaatsvindt binnen de invloedssfeer van een N2000-gebied en verwacht wordt dat deze uitvoering (mogelijk) negatieve effecten heeft op soorten of habitattypen waarvoor het N2000-gebied is aangewezen.

Wnb Houtopstanden

De Boswet is in 2015 gewijzigd en per 1 januari 2017 opgenomen in de nieuwe Wet Natuurbescherming. Die wet zal op den duur weer (beleidsneutraal) in de Omgevingswet opgenomen worden. De voor gemeenten belangrijkste wijziging van de wet is de beperking in het stellen van regels ten aanzien van houtopstanden buiten de begrenzing zoals aangegeven op de kaart Begrenzing Bebouwde kom Boswet. Dit heeft effect op o.a. gemeentelijk kapbeleid. De provincie heeft, als bevoegd gezag, een provinciale verordening opgesteld voor de uitvoering van de Wet Natuurbescherming. Dat is in overleg met de Drentse gemeenten gedaan.

De APV, afd. 3 Het bewaren van houtopstanden, oftewel de kapverordening, vormt de basis voor het nader uitgewerkte kapbeleid. Tevens zijn in de APV regels opgenomen ten aanzien van de Bomenlijst.

De bescherming van arealen bos en houtopstanden valt dus onder de Wnb, mochten deze groter zijn dan 10 are (1000 m²) of bestaan uit een bomenrij van minimaal 20 bomen buiten de bebouwde kom. De gemeente hanteert soms voor 'buiten de bebouwde kom' een andere begrenzing dan voor de Weg- en verkeerswet. Bij twijfel kan hierover bij de gemeente informatie worden aangevraagd. Als de houtopstand groter dan 10 are is of bestaat uit een bomenrij van minimaal 20 bomen buiten de bebouwde kom, dan is er een meld- en herplantingsplicht van hetzelfde areaal bos binnen drie jaar na het kappen hiervan. Niet alle boomsoorten vallen onder deze wetgeving. Populieren, wilgen, essen of elzen die zijn bedoeld voor de productie als biomassa zijn uitgezonderd, indien tenminste een keer per tien jaar wordt geoogst, de beplanting na 1 januari 2013 is aangelegd en aan een aantal beplantingseisen is voldaan. Ook kerstbomen die niet ouder zijn dan twintig jaar, kweekgoed, fruitbomen en windschermen om boomgaarden zijn uitgezonderd.

NatuurNetwerk Nederland / Ecologische HoofdStructuur

Strikt genomen valt de EHS/NNN niet onder de Wet natuurbescherming aangezien dit bepaald wordt door de provincies en niet door het Rijk.

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen de Ecologische Hoofdstructuur of EHS) maakt onderdeel uit van het rijksbeleid voor het creëren en vormgeven van een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen natuurgebieden in Nederland. De provincies krijgen echter zelf de gelegenheid om dit naar eigen inzicht zo goed mogelijk aan te wijzen, inrichten en beheren.

Indien een ruimtelijke ingreep binnen de begrenzing van het NNN plaatsvindt moet een 'nee, tenzij' procedure worden doorlopen en zal bij doorgang van de ingreep in de regel compensatie en mitigatie noodzakelijk zijn.